
Despre masiva fraudare a rezultatelor alegerilor parlamentare din noiembrie 1946 în arealul actualului județ Bistrița-Năsăud

Viorel RUS

Cuvinte cheie: Bistrița-Năsăud, alegeri 1946, partide politice, falsificare voturi.

Mots-clé: Bistrița-Năsăud, 1946 élections, partis politiques, la contrefaçon des votes.

Au trecut șaptezeci de ani de la alegerile parlamentare din 19 noiembrie 1946 despre care reprezentanții partidelor politice democratice ale vremii și cercetătorii de azi ai sovietizării și instaurării comunismului afirmă că au însemnat o fraudă electorală de neînchipuit, cea mai mare din istoria României.

Cît privește alegerile din acel an în arealul actualului județ Bistrița-Năsăud avem privilegiul că documentele de arhivă atestă cu prisosință adevărul afirmațiilor de mai sus. Pe baza acestora se poate demonstra că, începând cu componența și atribuțiile comitetului electoral județean, continuând cu cele ale comisiilor secțiilor de votare și ale organelor de ordine desemnate pentru ziua alegerilor în fiecare centru de votare din județ, cu numărarea voturilor, arderea imediată a buletinelor de vot și falsificarea proceselor-verbale ale rezultatelor la județ, totul a fost ticluit de către comuniști în cârdășie cu aliații lor de conjunctură pentru a putea avea loc o mare hoție¹.

Comitetul electoral județean a fost alcătuit numai din reprezentanți ai blocului partidelor așa-zis democratice (B.P.D) și anume: **Anton Șirlincan** – prefectul județului, **dr. Ștefan I. Pop** – președinte al comitetului electoral din partea Partidului Național Liberal-Tătărașcu (P.N.L.-Tătărașcu), **dr. Flaviu Hodor** – secretarul general al comitetului electoral din partea Partidul Comunist Român (P.C.R.) și membri: **Todoran** – P.C.R., **Ioan Vermeșan**, **Gheorghe Macavei** și **Nistor** din partea Partidului Social-Democrat (P.S.D.), **Nicolae Novac** și **Pompei Boca** din Partidul Național Țărănesc – Alexandrescu (P.N.Ț.-Alexandrescu), **Ioan Hampu** – din partea Comisiei Locale a Sindicatelor și **Titus Pop** – din partea Partidului Național Popular (P.N.P.).

Acestora li s-a spus că pe listele de candidați au fost impuși de către străinătate (evident de către sovietici) „oameni de suprafață”, cunoscuți pentru activitatea lor de stînga și că prin rezultatele alegerilor trebuie garantat politic față de U.R.S.S. altcumva neplăcerile și neajunsurile vor fi mari.

Imediat ce s-a constituit, comitetul electoral și-a luat ca atribuții tot ceea ce făcuse până atunci Consiliul politic județean, numind primari și ajutori de primari din propria ogradă politică. Aceștia trebuiau să conducă propaganda electorală pe „ultima sută de metri” iar apoi, cu ajutorul propriilor „acoliți” numiți în comisiile secțiilor de votare să săvârșească marea hoție².

A urmat numirea electorilor, „acoliții” pe care tocmai i-am pomenit, instruiți special cu ceea ce aveau de făcut în secțiile de votare. Aceștia trebuiau să influențeze pe alegătorii neștiutori privind tehnica votării și mai ales să provoace scandaluri ca agenții de pază comuniști să-i scoată pe reprezentanții partidelor democratice din secțiile de votare pentru a putea fi introduse în urne buletinele de vot cu voturi gata pregătite în favoarea B.P.D.³.

1 O prezentare mai amplă a condițiilor social-istorice ale vremii și mecanismelor fraudării la Viorel Rus, *Rezistența anticomunistă în județul Bistrița-Năsăud*, Bistrița, Ed. Ioan Cutova, 2005, pp. 43-49.

2 Vezi procesele verbale ale comitetului din 3, 4 și 21 septembrie 1946, la Ioan Sigmirean, Adrian Onofreiu, *Istoria județului Bistrița-Năsăud în documente și texte*, Bistrița, Ed. Răsunetul, 2001, documentele 343, 344, 345, pp. 383-385.

3 O mărturisire despre falsificarea voturilor în 1946 ne făcea profesorilor aflați în practică agricolă cu elevii în anii '80 fostul secretar din anul 1946 al organizației comuniste din Sângeorzu Nou/BN ajuns paznic la I.A.S., spunându-ne: „Am împătu-

O descriere a modului în care și-au îndeplinit misiunea comuniștii la secțiile de votare am găsit-o în declarația lui **Sever Micula** dată cu prilejul excluderii sale din organizația comuniștilor de pe șantierul Salva-Vișeu pentru că aderase în anul 1949 la organizația anticomunistă „*Partizanii României Mari*”, în care arăta:

„Sunt născut în anul 1924 în Târgu Mureș. Am absolvit Liceul „Gheorghe Barițiu” din Cluj. Armata am făcut-o la Divizia 5 Tunuri de Munte Bistrița în anul 1946, când am și fost primit în partid. Împreună cu camaradul Pompei Crăciun am făcut o echipă artistică cu care mergeam în propagandă electorală. La alegeri am fost repartizat cu patrula în Telciu, de unde a doua zi, îmbrăcat civil am fost dus de către partid la Bistrița și repartizat președinte la secția de votare la Tiha Bârgăului, unde cu riscul vieții, cu domnul Olinca am rezolvat ca (sic!) comuniștii să iasă la votări cu majoritate de voturi de 83%”⁴.

Micula și **Olinca** făcuseră într-adevăr „*treabă bună*” pentru comuniști la Tiha Bârgăului. B.P.D. obținuse acolo, după cum reiese din raportul privind rezultatele oficiale ale alegerilor, 1771 de voturi, pe când P.N.Ț.-ul doar 237 de voturi. În plus, **Micula** și **Pompei Crăciun**, cu echipa lor artistică vor fi contribuit împreună cu conducerea secției de votare și la obținerea victoriei în alegeri la Divizia 5 Tunuri de Munte din Bistrița, unde B.P.D. a obținut 1.482 voturi, iar P.N.Ț. doar 215 voturi.

Ciudată e soarta oamenilor! **Micula** a înfundat pușcăria, **Olinca** a ajuns angajat al securității iar **Pompei Crăciun** secretar cu propaganda al Comitetului județean P.C.R. Bistrița-Năsăud.

Riscul vieții pentru oamenii comuniștilor precum **Micula** și ceilalți a fost real. Au existat destule localități din județ unde fiind observați cu furtișagul din secțiile de votare, ei și oamenii lor din B.P.D. au fost dați în vileag și chiar bătuți de către locuitorii simpatizanți ai partidelor democratice.

În secția de votare din Dumitrița comuniștii au practicat furtișagul așa cum fuseseră instruiți. Învățătorul **Leontin Bulea** și asistentul din partea țărăniștilor **Grigore Roman** din Ragla i-au demascat. Au fost bătuți de către localnici **Carol Weis** – secretarul comunist al secției de votare, și **Constantin Melian** – delegat la lista nr. 1 a B.P.D. Au intervenit însă agenții comuniști și rezultatele au fost totuși falsificate. B.P.D. a obținut „*pe hârtie*” 1973 voturi, în timp ce P.N.Ț. – principalul partid contracandidat – doar 714 voturi⁵.

La Salva, **Valer Stincuța** din Coșbuc a intrat în secția de votare și a văzut ce se întâmpla acolo. A scos o poală de buletine de vot false ale comuniștilor și le-a arătat oamenilor de afară spunând: „[...] uitați-vă oameni buni ce fac tâlharii de comuniști, cum au votat toată noaptea și au umplut urnele cu voturi de ale lor”⁶. Atunci locuitori din Salva și împrejurimi au lut la bătaie comisia și au spart urna cu buletine false.

În anul 1947 **Stincuța** s-a înscris la comuniști, dar partidul nu a uitat faptele sale și la verificările din 1949 a fost exclus în fața organizației din sat.

Din comisia secției de votare de la Salva făcea parte atunci ca asistent din partea comuniștilor **Augustin Suia** din Nimigea de Sus. Acesta a fugit în timpul scandalului spre Năsăud și întâlnindu-se pe drumul spre Năsăud cu **Dumitru Nacu** – președintele liberalilor și cu **Leonida Pop** – președintele țărăniștilor, le-a mărturisit hoția, călătorind pentru a scăpa de bătaie în aceeași trăsură cu ei. Considerându-se că în acele împrejurări a trădat interesele partidului dușmanului de clasă a fost exclus și el din partidul comunist cu prilejul verificărilor din anul 1949⁷.

La fel s-au întâmplat lucrurile la secția de votare Rebra, unde **Dumitru Danciu** a fost bătut de către săteni iar **Ironim Cozan** și alți câțiva din celula de partid, pentru a scăpa de bătaie, deoarece au încercat să falsifice rezultatele alegerilor, au trebuit să treacă râul Rebra în fugă îmbrăcați și încălțați prin apa care era aproape înghețată. La fel s-a întâmplat și în Șieuț, în Năsăud, Sângeorz-Băi, Șanț și în alte localități ale județului⁸.

Acolo unde nu au putut fi falsificate, voturile au fost în favoarea P.N.Ț., chiar și în documentele rezultatelor oficiale ale alegerilor, ca de exemplu în:

- Salva: P.N.Ț. – 2.634 voturi; B.P.D. – 48 voturi;
- Rebra: P.N.Ț. – 1.111 voturi; B.P.D. – 39 voturi;
- Sângeorz Băi: P.N.Ț. – 1.887 voturi; B.P.D. – 490 voturi;

rit buletine de vot toată noaptea de ne-au durut buricele degetelor de la mâini. Așa am câștigat noi alegerile. Iar acum sunt paznic aici pentru ce am făcut atunci !”

4 Arhivele Naționale Serviciul Județean Bistrița-Năsăud, în continuare ANSJB, fond Comitetul județean al P.M.R., dosar 56/1950, f. 254.

5 Ibidem, f. 58.

6 ANSJB, fond Comisia județeană de verificare Năsăud a P.M.R., dosar 11/1950, f. 74.

7 Ibidem, f. 118.

8 Ibidem, dosar 4/I, f. 55 și 65. Despre urmările întâmplării din Rebra am scris în lucrarea *Rezistența anticomunistă în județul Bistrița-Năsăud*, Bistrița, Ed. Ioan Cutova, 2005, subcapitolul I.10. Portrete, pp. 142-143.

- Șieuț: P.N.Ț. – 1.400 voturi; B.P.D. – 1.025 voturi;
- Șanț: P.N.Ț. – 676 voturi; B.P.D. – 242 voturi ⁹.

În Năsăud marea bătaie s-a dat între P.N.Ț. și P.N.L., B.P.D. ieșind doar pe locul al III-lea. Scorul oficial a fost 533 voturi pentru țărâniști, 532 voturi pentru liberali și 471 voturi pentru comuniști și aliații lor.

Hoția din secțiile de votare nu a fost suficientă pentru câștigarea alegerilor de către B.P.D. A urmat măsluirea proceselor-verbale cu rezultatele votărilor în drumul lor spre Bistrița și apoi la comisia electorală de la județ.

Rezultatele falsificate finale ale alegerilor la nivel de județ și numărul de locuri obținute în Adunarea Deputaților găsite într-un raport din arhiva Comitetului județean P.C.R. Năsăud, care era astfel conceput pentru a evidenția atât rezultatele oficiale, cât și pe cele reale, au fost următoarele:

- B.P.D. – 37.277 voturi 50% – 3 locuri în parlament;
- P.N.Ț. – 21.344 voturi 30% – 1 loc în parlament;
- P.N.L. – 4.319 voturi 6%;
- P.Ț.D. – 2.252 voturi 3%;
- Alții – 7.000 voturi 11% ¹⁰.

La punctul C al documentului respectiv se recunoaște pe față hoția de către cei care au regizat-o și au săvârșit-o explicându-se modul în care au procedat:

„Numărul voturilor socotit pentru B.P.D. la stabilirea votanților nu s-a ridicat decât la 35.277 voturi în realitate și la rezultatele obținute la secțiile de votare mai bune ulterior am adăugat în plus 2.000 de voturi sporind numărul votanților. Tot din rezultatele secțiilor de votare, unde am avut posibilitatea, am socotit 35% pentru B.P.D. din voturile maniștilor”¹¹.

Așadar, în realitate rezultatele alegerilor au fost:

- B.P.D. – 23.000 voturi 35,38%;
- P.N.Ț. – 33.600 voturi 51,69%;
- Diverse – 8.400 voturi 12,93%¹².

Documentele Comitetului județean P.C.R. Năsăud citate sunt cât se poate de clare cu privire la fraudarea alegerilor din 19 noiembrie 1946 în județul nostru. Altfel eterogenul B.P.D. nu ar fi avut nici o șansă.

În plus, un raport informativ al Comitetului județean P.C.R. Năsăud datat 04.12.1946 recunoștea situația de inferioritate în care s-au aflat forțele B.P.D. în alegeri, arătând că rezultate bune se obținuseră doar în centrele muncitorești Ilva Mică și Bistricioara, de la sindicaliștii din Bistrița și în fostele localități săsești în rândul coloniștilor care fuseseră avertizați în campania electorală că dacă B.P.D. nu va câștiga alegerile aveau să piardă gospodăriile foștilor proprietari sași primite în dar de la guvernul Petre Groza.

Vina pentru situația de inferioritate a B.P.D. era dată pe orice și oricine, începând cu „mijloacele de transport puține și slabe și drumurile de munte...”, continuând cu „patriotismul local fals bravat de către reacțiune” în fostele comune grănicerești cu proprietăți de pădure grupate în cooperativa Regna, cu „candidații impuși de la centru: **Gheorghe Stroe** din partea P.S.D și **Amedeo Bădescu** din partea P.N.L.-Tătărăscu cărora li s-a făcut propagandă izolată și cu argumente rușinoase” și „colaborarea de vorbe în bloc fără acțiuni practice”, adică „fără furtișaguri” (n.a.) în bătaia electorală din partea P.N.L.-Tătărăscu, P.N.Ț.-Alexandrescu și P.N.P. – partid anexă a P.C.R. înființat în județ în martie 1946.

Erau considerați apoi vinovați primarii și jandarmii, învățătorii și preoții satelor, care pe ascuns ar fi mers din casă în casă făcând propagandă electorală pentru liberali și țărâniști, echipele de bătăuși care ar fi asaltat fără motiv, înarmați cu cuțite, ciomege, pietre, arme și grenade secțiile de votare, unde stăteau se pare „sfioși și nepuțincioși membrii birourilor, comuniștii și aliații lor, numărând cinstit voturile” (n.a), ș.a.m.d.¹³

Nu mult mai târziu, în aprilie 1947, într-un Raport politic al Comitetului județean P.C.R., deși alegerile fuseseră câștigate, se recunoștea faptul că în județ influența comuniștilor și a organizațiilor lor politice satelite numite forțe democratice și ale opoziției democratice numită reacționară era împărțită în diferitele plăși ale județului.

Comuniștii considerau că aveau o influență mai mare în plășile Centrală, Lechința și mai puțin Șieu, unde s-a făcut și reforma agrară. În Plasa Bârgău, unde o serie de fruntași maniști aveau legături vechi și unde reforma agrară se făcuse în mai mică măsură, se arăta că reacțiunea avea curajul ca în mod deschis să atace guvernul. În

⁹ Ioan Sigmirean, Adrian Onofreiu, *op.cit.*, Document 348, p. 390.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ *Ibidem*.

¹² *Ibidem*, p. 391.

¹³ *Ibidem*, document 349, pp. 391-392.

Plasa Rodna, datorită tradiției patriotismului local întreținut de către preoți și studenți, influența era considerată egală, pe când Plasa Năsăud era considerată „*fief al reacțiunii*” datorită școlilor secundare din Năsăud întreținute din fondurile școlare grănicerești, de unde profesorii indezirabili nu fuseseră încă izgoniți.

Se concluziona că întărirea influenței comuniștilor în județ, în plășile Năsăud, Rodna și Bârgău era posibilă numai prin schimbarea administrării averilor celor 44 de comune foste grănicerești, prin pătrunderea în comisia de administrare a fondului școlar a unor elemente comuniste, definitivarea reformei agrare și întărirea celulelor de partid¹⁴.

Tout gréement massive des résultats des élections législatives de novembre 1946 dans les comté Bistrița-Năsăud

(Résumé)

L'étude examine, sur la base de ce témoignage et des documents d'archives, la manière dont les communistes ont imposé des représentants au Parlement à la suite de pressions, la propagande, la voie de la mise en place des commissions électorales, falsification de résultats élections depuis 1946. Les réactions de certaines communautés sont indiquées par rapport à la procédure par laquelle les votes ont été balancés en faveur de la PCR et de ses satellites.

¹⁴ *Ibidem*, document 326, pp. 371-372.